Al-Burz

2021, 13(01), pp 36-44; ISSN: 2071-9477 (print); ISSN: 2521-408X (online) http://journal.uob.edu.pk/journal/index.php/alburz

گلبنگلزئی ناافسانه غاتا کتاب، در داتا گواچی؛ ناجاچاس

An Analysis of Darhd ata Guachi, a short story book of Gul Bangulzai

Mir Hazar Khan

Sub accountant, district account office Noshki Balochistan.

DOI: https://doi.org/10.54781/abz.v13i1.271

KEYWORDS

ABSTRACT

Revolution, Literature, Village Life, Fictions, Darhd ata Guachi, Gul Bangulzai.

BooK Review
Type.

When the industrial revolution and progressive tendencies in the nineteenth century influenced every sphere of life, literature could also not escape such trends. At that time, fiction (short story) was introduced as a new genre in literary world and soon it managed to generate a distinction. Like the other languages of the world, fiction writers of Brahui literature also effectively adopted this genre. Among the pioneer Brahui fiction writers, the name of Gul Bangulzai is also well known who initiated the fiction writing. The effects of the progressive literary movement can be seen in his fiction writings. Gul Bangulzai in his book of fiction, Darhd ata Guachi, centralized the topic on the problems of ordinary individuals and lower class of the region. The book was first published in 1984, thus, standing the second book in Brahui literature after Dr. Taj Raisani's book, Anjeer na Phul. In, Darhd ata Guachi, Gul Bangulzai mainly reflected the problems of village life in a unique manner. Gul Bangulzai skillfully identified the problems of farmers, laborers, women, shepherds, and gypsies. Additionally, the themes also include poverty, starvation, the hardships of weather, cruelties of higher class, the culture and traditions of people of Baluchistan, and their mentality. The fiction also depicted the stunning natural landscapes of this region. In the fictions of Gul Bangulzai frustration, deprivation, helplessness, cruelties, and poverty are observable. However, ultimately, the message it conveys that after the dark night there is a dawn of new morning and hope which is another distinguished beauty of the fictions of Gul Bangulzai, bestows him a unique status in Brahui literature wherein most fictions revolves around the complications of village life.

Received: November 17, 2021; Accepted: December 18, 2021; Published: December 25, 2021

مسونے - سنداسوب آن اوتیناراج تون تفوک خننگک ایلو داست راست ای که ننا خلکت پهوالی مسونے یاداسکانے ارے بہرافتا زندانا بلا بشخ اسپ وبٹ، مالداری، کشت و کشار مسونے ۔

اگه نن تینا ادب نا جاچ اے ہلینه تونناادب نا ذی آہم خلقی زندانا اثرات آک سفا پاش پاش خننگره۔

چائنداری(Introduction)

ہراوخت آنن گل بنگلزئی ناافسانه غاتا جاچ اے ہلینه تو ننامونا داہیت پاش مریک کے اوناافسانه غاتے ٹی ننے حقیقت نگاری تون اوار خلقی وئیل آتا درشانی زیات نظر بریک، داناسوب آتے ٹی بلاسوب دادے اونا تعلق خلق آن ارے ۔اوتینا زند نا بنائی او بلادور اے خلق یاخلقی آ مخلوق تون گداریفینے۔اونامشاہدہ اونا خڑکی خلق تون

ہندن افسانہ غاتے ٹی ہم ننے خلقی زند انا ڈیک صاف نظر بریک۔ولے اگہ نن ولدا خوڑتی اٹ خلقی زنداوخلقی زنداناوئیل آتاجاچ اے ہلینه تو دار دٹ گل بنگلزئی نانوشته مروکاناول او خاص وڑاٹ افسانه غاتے ٹی ننے خلقی زندانا او خلقی وئیل آک ایلوفتان زیات نظر بریرہ۔

پىط وپولى ۇ ژ (Research Methodology

داپٹ و پول ٹی مئست آن ساڑی مواد آتا جاچ اے ہلنگا۔ واوفتیا شرہ کننگا۔ تفتیش نار داٹ داپٹ پولی نوشت کن تحقیق ناشیفکوؤ ڑ آن کمک ہلنگانر۔

Research Design پے پول نادروشم

پٹ و پول نا بھلا گشاد معیاری تحقیق اے کاریم اٹ ستنگانے، ہراٹی دا وئیل آ کیس اسٹڈی ناوڑ اٹ شرہ کننگانر۔

موادمچ کننگ

داپٹ و پول ٹی گل بنگلزئی و اونابابت نوشته سروک ایلو نوشت آتیان کمک ملنگانے ۔ انتئے که دا پٹ و پول نوشت تون تعلقدارے۔

شرهجرهDiscussion

عامر فياض (2015) تينا "گچين آافسانه" پني آكتاباك نوشته كيك كه گلبنگلزئي پائك كه

کناپن میر محمد گل بنگلزئی اے

ای خلق نوحصارٹی ودی

مید کے ہراکہ کوئٹہ غان ہشت

نومیل اے۔ کناباوہ ناپن محمد

سلیمان اے۔ لیس بلوچ آتے آن بار

کناودی دے ہم نوشتہ اف۔ ولے

کنالمہ جیجا پاریکہ ای ۱۹۳۵ نا

ذمی جُمب ناسال ہتم دے تیٹی

ودی مید کے کنالمہ ناپاننگ که

ہراتم نمی کنالمہ ناپاننگ که

تفو کاتے ٹی لمد کے یعنی سیسه

چارتو ئنالد کے اگہ داحساب ال

سرن توای مارچ ۱۹۳۵ اٹی ودی مد نگ کناباوه بزرگوار بزغری کریک اوز مانه ٹی انگریز دور حکومت ٹی ہم اس ہرا تم بلوچ رجمنگ پناتو کناباوه آرسی نا نو کری اے الا فوج نانو کری آن پداوتینا خلق ٹی بزغری کریک

(Fayyaz, 2015, p. 24)

گل بنگلزئی ناباروٹ اونا کتاب "دڑد آتاگواچی"ٹی عبداللہ جمالدینی نوشته کیک:

دامنه ازّ مانکاتی ای کل بنگلزئی ننا

پهوال آآم نازند نا گیشترنیم نات

پیش کرینے - شوان و کُر خواجه نا

بیز غروبوتارنا ، سیراونو کر، ارغاو

زائیفه ناتعلق آتے ، که تمنی و

قبائلی راج ٹی مریرہ - او داراجی

زندانا قدر آتے باز حقیقت پسندی

اٹ مونا سپیسونے اونشان تسونے
دالحاظ ال گل بنگلزئی ناشمار

برا سوئی ادب ٹی جوانو حقیقت

پسندانه ادیب آتی می مریک -

(Jamaldeni, 2013, p. 8)

گل بنگلزئی نااو عبدالله جمالدینی نابؤز کو بهیت آتارد اف داپاننگ مریک اونازند انا زیات بشخ خلق اف گدرینگانے ،بلکن او خلقی زند او خلق نا وئیل آتے باز خر کان بهم خنانے او تینا خن تے ٹی خنوک اوبنوک آوئیل آتے تینا افسانه غاتا سرحال جوڑ کرینے ۔ اونا افسانه غاک نناراج نا خلقاتان بهلو کو ۔ گل بنگلزئی نامطالعه ناپاناد بیخی شابیت اے او عالمی ادب نا باز آکتاب آتے نه بیره خوانانے ،بلکن او فتے برا ہوئی ٹی مٹ وبدل بهم کرینے ۔

کل بنگلزئی زندانا چراغ، حاجی مراد، شیرنال آلمه، انسان نانصیب، کاندید، نا گمان ناٹک، پوشکنا پناک، سنجدنا پهئل، الکیمسٹ، غریبی ناگناه، داکتاب آتے ترجمه کرینے داوژان بیدس گل بنگلزئی ناپا پنگ نادر اگ که داوخت آکم وو دبیست کتاب شینک سسنو۔ کتاب شینک سسنو۔ (Fayyaz, 2015, p. 27)

داڑے ننا مسخت افسانه او افسانه نااجزائے ترکیبی اوناتکنیک یاافسانه غاتے ٹی لَس سرحال آک افس نن داڑے بیرہ داکوشست اے کریئن که گل بنگلزئی ناافسانه غاتے ٹی راجی وئیل اوراجی وئیل آتیٹی خلقی زنداناوئیلآک انتاو؟

افسانه ناراجي وئيل آتے تون سيالداري

افسانه ٹی نه بیره زند نا وئیل آتا جاچ ہلنگ اک بلکه افسانه زند نا ترجمان ہم مریک۔ ہراوخت آن گل بنگلزئی ناافسانه غاتی ہرینه تو اونا افسانه غاتیٹی ننے ننا راج نا، زندناویئل آک پیداوار نظر بریره۔

گل بنگلزئی نناراج ناسموافسانه نگاراے که اوناافسانه غاک اول سر آن یااونا سرحالاک دائے انامخلوق نازند آن الوکو - سراتے ٹی اسه بلوکچ اس خلقی زندانا دامون ایمون سدی خلک۔

گل بنگلزئی ناافسانه غاتا بابت نادرقمبرانی "دردآتا گواچی" پنی آکتاب ائوشته کرینر که:

گل صاحب بزغر، شوان، پوریا گر او پهوالی آ اُلس نا فرزند اسے۔ او اولسی زند نا کُلے ڈکھ ووئیل آتیان سرپندے۔ اولس ناہر ڈکھ اونا ڈکھے ، ہررنج اونا جندنا اے۔ ہر ویئل اوناندی آن گدرینگک۔ انتے که او اولس نا، اولس اونالے۔ اوجاگه سیکے ورناتون سنگت اے سیل ناچلئی آنن تیٹی بزغر و کشار گراتون دیر تورک ۔ نن تیٹی آہڑنا پتک تروکا دے تیٹی اوتے تون لاب لائی کیک۔ شوان

تیتومالے خوافک۔پوریا گراتون خواری کشیک۔پہوال آ
تون ہمپ وبٹ ٹی سنگت اے۔پروبرف،روہواو گوریچ نا
مصیبت آتے اوفتون اوارسگک۔تینا اولس تون ہرسختی
وسوری ٹی سنگت اے۔داگل زمین نا باتی تا ڈردو وئیل
تیٹی شریکے۔ اوفتا خوشی تیٹی ہم اوارے۔اونا خن آن
اولسی او راجی زند ناہچو کئنج و کونه اس ہم اودیم اف۔
وراج نابدانگارسم ودوداتے ختم کننگ نارندٹ تمانے۔او
اولس نا آسراتی وشرحالی اے خواہیک۔ (Kambrani)
2013, pp. 10–11

گلبنگلزئی نااگه افسانه "خلق نامیر" ناجاچ بلنگے تو اوٹی ہم راج ناور ناتاراج آن اور اج ناباتی تان نه بیره ہے چکاری ناوئیل ننے نظر بریک۔ اوڑ تون اوار خلکت ناحق آتے غضب کروکا بوتار یا اوتا مارتاتینا زند اے خوشحال کننگ تون اوار بزغر، لاچار آمخلوق اے شیف خلنگ او اوتا استحصال کننگ تون اوار اوتے کسر آن چَپ شاغنگ ناویئل آتا درشانی ننے نظر بریک ۔ گل بنگلزئی نائچ افسانه غاتے ٹی ننے دا ڈیمه وداڈیمه ناباتی تا ڈکھ وئیل افسانه غاتے ٹی ننے دا ڈیمه وداڈیمه ناباتی تا ڈکھ وئیل بنت شیادی، گڑتی، فریشانی، ہے برابری توننے نظر بریره ولے ہراوڑ ٹی تینازیات افسانه غاتے ٹی خلقی مخلوق نازندنا وئیل آتے تون مئستی ہیسونے اونا دا کوشست آک تینا وئیل آتے تون مئستی ہیسونے اونا دا کوشست آک تینا

گل بنگلزئی ناافسانه غاتا جاچ اے ہلنگ آن پدنن دا پاننگ کینه که، گل بنگلزئی راج نا جوانی گندہی تاباز خوڑتی اٹ جاچ اے ہلیسه تینا نوشت آتے ٹی تینا تجربه اوعلمی گشاد ناسوب آن اوفتازی آباز گچین او انداز اسے ٹی قلم چست کرینے۔

گل بنگلزئی ناافسانه غاتا خوبی دادی که خوانو کاای مهندن محسوس مریک که دا کنایا کنادامون ایمون نا کسه یا واقعه اسے ہراکنا خن تیان او دیم مسونے - گل بنگلزئی اے نن تینا بزغر ، شوان ، پہوال ، خواری کش آ مخلوق نا افسانه نگار پاننگ کینه اونا کمال او گشاد دادی که او نه بیره تیناافسانه غاتے ٹی راج نا خلقی ویئل آتے بیدس خلیس آن بیان کیک بلکه اوز ور آور آ تپه غاتاز ور آوری اے ہم شیف خلیسه مشیف نا خلکت اے جوزه او ہمت تریسه سوچنگ آ ہم مجبور کیک

خلق نامير (افسانه)ناجاچ

"خلق نا میر "پنی آ افسانه برا عامر فیاض (2015) نا"گچین آافسانه" پنی آکتاب ٹی شینک مسونے او نوشته کرینے که:

سگریگناهرغناکشهسے تون
سیرنامارناسخنگوٹاکو خلنگ
ناتوارے خڑکاو مرتولوگابندغ
آگبنگر۔اونادارہ ایرہ غان سرغن
پیشکوی آورناتا گیڈاسکہ۔
دازیباغاورناک کہ دافتا سننگآن
بندغ رنگ سلکہ کہ بد سرغمی
ناٹاکو خلکرہ دسنکہ اسہ پین دنیا
سے آن داگل زمین نا باتی تاڈکہ
بسویڈ ر۔دائیبل نابندغ آتاگیل
خوشی نااسہ دسنوز نجیرئس اس

(Fayyaz, 2015, p.28)

دابر رواحواله شی نه بیره گل بنگلزئی خلق نامیر نامار سے نا باز گچین وڑ اسے ٹی نداره کشی ائس کرینے که خلق آتے ٹی میر، سردار، نواب آک یازور آور آک ہراوڑ ٹی خلکت ناحق آتے تون اوار، شباب کباب نابدنگا چوچ آتے تو شراب یاایلونشه غاتے ٹی آخته جان مریسه بے پروائی اف پیسه غاتے اُست جمی اف پُگ آن بار بدانگا چوچاتے ٹی بال تریسه کیره نه او بیره خلکت آتا وئیل آتے زیات کننگ نا سوب مریره بلکه او خلکت او داڈیمه نا وئیل آتان ہم ہے حکارم یہ ه۔

سنداوڑاٹی مونامیرنامارتون اوناموکل آن بیدس خلق آ ن بروکا، کریمو نا جوزہ واحساسات آتا جتا اووڑ اسے ٹی درشانی اے کیک که اسه لاچار ہے وس او بندغ اس ہراوڑنا حالیت آتان گدرینگک؟

ہرا وخت آخلق آن شار تیا سردار ،نواب میر یا اوفتا مارک بریرہ خلق آن تینا بزغر،شوان یا اسه بر کار او ورنا

اسه توفک اس ایتره تینتون همرا کیره هرا اوفتا خذمت ایک کیک داڑے هم خلق نامیرنامار اونابز غرنامار کریمو ناکردار آتاجاچ اے ملنگانے۔

داافسانه ٹی نه بیره گل بنگلزئی کریمو نا، ناپوئی او خلقی آزند نا سادسی میر نازلم وزوراکی ، بیر حیائی ، لُٹ وپُل آقلم ہرفینے ، بلکه کریمو اے سوچ وفکرنا کسر آہم شاغانر۔

کریمونازندشوانی وبزغری ٹی

گدرینگله س۔شوانی،بزغری
باوه پیره غان اوتے تون تد
اس۔آسراتی ولے نه پیره ته خنله س
اونه باوه او جندتے۔او دے تینا
چنکی نادیک یات بسر۔دردوغم
تااسه پورا کتاب اس مون آته تالان
بسر۔تین تون پاریکه ،ای نه باوه ،نه
پیره او نه ایلو پیره غاک آرام
اسے ،باوه کا میک مار تولک۔مار
کا میک تو اونا مار تولک

داافسانه ٹی گلبنگلزئی ہراوڑٹی خلقی آخلکت نااسه وئیل اسے مون مُستی ہتنگ اٹ سرسہب مسونے۔ او اسه راست او گپ اسے که خلق آتے ٹی میر ،سردار نواب آک یااوفتا مارک خلق نا خلکت تون ہراوڑنا زلم وزوراکی کریسه اوفتا حق آتے کیرغ خلیره۔وڑ وڑنا چم بازی اٹ اوفتے تینتون اوار کیره۔ہراتے ٹی زلم ،جبر، لالچ،خلیس اوارو۔ولے گل بنگلزئی ناقلم ناداکمال اے، کہاواگہ اسه عام اوبندغ اسے اسه حداسکان ہرائے که زلم وزوراکی تا مون آلاچار نشان ایتک تو ہمو جاگه غا اودے جوانو دے اسے نا، امید سے ناک نثا ہم کسر نشان ایتک۔ که کنتون یا کناوڑ نابندغ آتے تون دازلم اوزوراکی انتئر مریک؟

داناسوبآكانتو؟

داتیناتہ ٹی اسہ باز بلوفکری او گپ اسے کہ اسہ بندغ اس تینتون سرو کابے دادی اوز لم آتا باروٹ سوچ کے۔

گل بنگلزئی ناکتاب"د ڈدآتا گواچی"ٹی پنی آنوشته کارعبداللہ جمالدینی نوشته کیک که:

داکتاب که پنتر در داتا گواچی امے گل صاحب نااسه جوانو از مانک اسیناین سماندادے که براسوئى آزمانك نااسه جوانو نمونه اسر ـ واقعي سمو سخلوق نا مهموالُسي زنادنا جاور مے پیش كيك كهاوزنداك حقيقتاك درُداتًا گواچی او۔پیرُی تیاننا استمان كه داسكان پهوالي وسمب بك نازند للى تفوكر ـ زندنا ہرڈول ناڈ کاتا گواچی ام ـ بولان او موله نا جل تیٹی دے چائر كە خس در بخت اوفتا اولیاداتک باز دلا وری باتوری (بادوری) اوسگ اشزندانا داد كاتر سهيسه بسونواواك وختسكان داد كاتر سهور (Jamaldeni, 2013, p. 8)

عبدالله جمالدینی نادابر زانا نوشت ناردان او ایلوگل بنگلزئی نا افسانه غاتا جاچ اے مہلنگ آن پد نن دا سرپند مرینه کے گل بنگلزئی داراج اناباتی تا م گاتے باز خر گان محسوس کریسه تینا افسانه غاتا بشخ جور گرینے۔گل بنگلزئی ناافسانه غاک زیات خلقی آمخلوق نازند ناوئیل آتان از گاراو او تینا افسانه غاتا سرحال تے ہم خلکت ناتول او بش اوتا وئیل آتان ہلنگ ان سرسہ بسونے گل بنگلزئی تینا مخلوق نا شوان او گر خواجه ،ارے زائیفه ناہر دے نا تعلق بزغر اوبوتار ،سیر او نو کر نا تعلق تون اوار کا بناللی راج ٹی پیشن مروکاوئیل آتے مونا ہیسونے۔

بلسم (افسانه) ٹی بزغرناویئل آک

گل بنگلزئی تینا کتاب دژد آتا گواچی نابلسم پنی آافسانه ٹی غفور پنی او بزغراسے زندنا نداره کشی اے داوڑ کریسه نوشته کرینے،

بیلچه لخا، غفور پالیز نا داچری آن ائے چری آ دریکسه کو ٹغاتے دیر تسکه۔ شلوار لانچوک نت شپاد ، ٹوپ نا مئڈس کا ٹماہے و ڑ تخوک دانگ اینگ دُ دینگا که۔ کوس ناته بٹن آک کشکوک۔ جیب نه اسه کُ نڈان تو ڑ نگوک شیف لڑونج ، ذی خچ آستونک آک لانچوک ولے سروشک او کوپه آتیان کو کڑو کروک اسکه۔غفور نا نت کڑی آن دتر چُر خیدآک موناته قطار او ہوک ولے داہے وس خچ خلیسه تینا کا ٹم آسلوک اسکه۔غفور نا خنک پوغانبار خیه ن دیر و ہیرہ۔نن درست ناہے تغی او چرینگ آن حالت ته خراب مسوم س۔ناشاد آبوتار آن ته ہنداخس متوم سکه غریب کن گڑاس گُڑ او چا نابوچ مون ایتے متوم شیلیس که غریب کن گڑاس گُڑ او چا نابوچ مون ایتے متوم شیلیس (Bangulzai, 1984, p. 17)

گل بنگلزئی نااسه تو سرحال گچین کننگ تینا سٹ تینٹ ولدا او افسانه نا سرحال آن پدہراوڑٹی بنااے تینا افسانه ناکیک، تو اندن لگک که دااسه نوشت اس اف بلکه اواسه کیمره اسے ناویڈیوریکارڈنگ اس خوانو کااے مون مقابل نشان تننگ اے۔

داڑے اسەبز غراسے نااونا خواری ، جفاکشی اوناوئیل آتاہراوڑٹی ندارہ کشی اے کرینے۔

اونا داافسانه غان بزغرغفور ناڈیک اونا وئیل آک خوانو کاناموناتینٹ بریره که اسه بزغراس سراو ژناوئیل آتا گواچی ارے؟

ولدااور تون بوتارنارويه غاك امرمريره؟

دائی بزغر اوبوتارنا اسه ایلور تعلقات آتے تون اوار اوفتا نفسیات ناہم خور تی اٹ جاچ اے ہلنگانے۔ که اسه بوتار اس امر او گام گام آچ نکاچ نکا ہیت آتیا تینا بزغر اونا خاہوت اے نه بیره شیف خلیک بلکه اوفتاز ندنا ہر بشخ ٹی حوصله شکنی اے کریسه اوفتے کسر آن چپ شاغک او لاچاری نازنداس اونن اس نشان ایتک توولدا نااوتینا نزورا نت شپاداے اسه روشنائی اودے اناٹک آن ہم ناامیت اس۔

اندن "بلسم" افسانه ٹی اگه بزغر غفور خوار اوعذاب اے تو اونا مارٹی فکر او پام نا زالما نظام آن جان خلاصی نا جوش اوجوزه نادرشانی ہم ارہے۔

خلقی زند سرم یاشاری زند بوتار ، سرمایه دار ، سرداریا بلا تپه غاتا دانفسیات نابشخ اس جوڑ سسونے و او بزغر، شوان ، پوریا گرآتے تینے آن شیف تکیره و اوتے شیف خلیره داافسانه ٹی ہم بزغر غفور نابوتار او دم ہیت ہیت نا زی آ شیف خلیک و نازی آ ملنڈ خلیک و ہراڑان غفور نا مارولی جان داہیت آتے آن اُست اٹ ہلیک و ہراڑان اومونجا مریک ولے بوتار آدانا ہچو پرخ اس تمے پک ولے غفور تینا مار نا پیشانی ناکرنچ آتان دااندازه خلیک که دلی ناکرنچ آتان دااندازه خلیک که دلی داڑے دا وئیل نادرشانی مریک که اسه بزغراسے نازند ہراخواری وئیل ناگرایک؟

داافسانه ٹی نه بیره غفور مون سُستی جوان او زنداسے نا سوچ اے خلیسه پُرامید مریک بلکه بوتار نا رویه غاتے ہم جوانی اكسرپندمریک۔

ولی جان نه توبوتار نابز غراس نه ٹو ہواو مزدور دیگ ٹک آ جواب تسکه وصوبان، نی کنا پیرنگاه باوه اے شیف بڑز کیسہ دتو ناانت خیال اے نے آن کس ہریفوک اواف داد استان تینا کش که کنا باوه نے جواب تتو، توای یا کنا ایلم اس ہم چُپ کرو دزند بھاز تیزی اٹ مونی روان اے حواجه پوسکنا زندنا روشنائی اُرا اُرا، گدان گدان اے روشن کرینے دائے دیک ہنار که اسے بیوس اسے آن باسونا باخواے ہلکوسه پُدین آلے دو ٹی ته تسوسه داینو نا ورنا پوسکنا زندتون گام خلیسه ہننگ ٹی اے . 1984, 1984

داڑے داہیت پک اے کہ اینو نا ورنا علم وہنرعقل وشعور، ٹیکنالوجی نادنیا ٹی خن پٹانے ۔ ہراڑان داوخت اٹ باز گڑاتے ڈکہنگ مفک ۔ اونہ بیرہ تینتون مروکا بیدادی، زلم، زوراکی تے جوانی اٹ سرپند مریرہ بلکہ دنیا تون ہم گام مننگ ناجوزہ ہم تخیرہ۔

داافسانه ٹی گل بنگلزئی اوفتاداوڑ درشانی اے کریسه نوشته کرینے که،

اكبرے دھونكە بقىن سس كە غفور داسه كناسيت احسرفيك پارمےته که غفورناعمریز غری اك گيدارااوناباوه پيره ناوخت كُل بين تاخذستاك تدمے۔توانت خیال اے که ناماک خوانورافسرجوڙ سرور ـ بيزارك دارُان ای چاو که نیان زیات کاریم مفك ورنائيي ٹي نن تانن كاريم كريسه دهن دم درينگ توسه ولر اینواسه نن سر نادیر تورنگ آن خنک ناخیسن سؤسینگانو دانگ اینگ لوڑو وہلیسہ۔ کنامیت اے مليسه توچُناتر تيناداسكولان كشه اسكول آتيثي حناتر انگریزی او دیجه پین انت انت بلا خوانيفره؟

(Bangulzai, 1984, p. 23)

سامراجی قوت آتا اول سر آن اندا کوشست برجامسونے که اوفک شیف نا خلکت اے علم ہنر ناروشنائی آن شرتخیسه اوفتالُٹ او پُل اے کریسه اوفتے مون شستی گام خلینگ آن توریر۔او تینا مفاد او منشاکے کاریم اے ہتیر۔

اینووختبدل مریسه کننگام خلکت آسرات اوزند اسر کن علمی وشعوری و را شجهد کننگونه بیره اینونا ورناعلمی شعوری و را شبیدار ام بلکه او فتاباوه پیره غاک هم دامیت ام سرپند مسونو که دُنیاتون هم گام مننگ تون مستی هننگ که تعلیم اخه در ضروری ام گل بنگلزئی نوشته کیک که،

غفورے داسه تواکبرنا سپتاتیان شانز ده آنه یقین مس که داباباکنا ماتیان بوشنگٹیاہے۔ او خوابک

که اسه بز غراسے ناماک خوانر دپوسکونازندنا روشنائی ٹی قدم سرفیر دابندغ داخس دروغ ترگ منه وختس مشست کنے پارے که کنا بھلا مارپیشن نابھلوشاراسے گی خواننگ ٹی اے

(Bangulzai, 1984, p. 23)

گل بنگلزئی راج نا خلقی آوئیل آتے تینا سرحال جوڑ کریسه تینا کردار آتے تون پورا پورا انصاف کرینے۔ گل بنگلزئی خلقی آوئیل آتے نه بیره باز خوڑتی اٹ پیداوار کرینے۔ ہندن لگک کے اونا قلم نا سیاسی تون اوار اوناأست انا جوزه غاک ہم اوار او۔

گل بنگلزئی ناافسانه نوشت ناکمال دادے که اواول سراط خوانوکااے تینا کردار آتا وئیل اط ڈب ایتک اواست اے مونجا کیک ۔ ہندن محسوس مریک که افسانه اسه بلو راجی یا خلقی ویئل اسے تون ایسرمریک ولے گل بنگلزئی ہروئیل آن پد ہر سختی سوری ہرتارمئی آن پد اسه روشن او دے اسے ناامیت آن نامیت اف

دردآتا گواچی (افسانه) شی سمپ بان ناوئیل آک

افسانه "درداتا گواچی"ٹی اسه خلقی او سمپ و بٹ کرو کو خاسوت اسے نا سراوئیل آتے دردی آزبان اٹ بیان کرینر۔

افسانه ٹی دُربخت پنی او نیاڑی اسے نا اونا ارے کریم بخش نایخ انادے تے ٹی کچھی آن پدا خراسان آ سننگ نا واقعه اے بیان کننگانے۔ سرانه بیره سمپ و بٹ، بولان ناجَل و مش کسرنا سختی سوری تا گواچی او بلکن او فک نیزگاری ، کم خوراکی، کم اولاخی، او کم سیالی نا سم وئیل آتا گواچی خننگره۔

خلقی وئیل اسے بیان کننگ تون اوار ولدازند آن اُمیت تخنگ داافسانه ٹی اونا نوشت ناکمال او عروج اے پیدوار کیک که دُربخت اونا خاہوت ہراو ختاہم پسه بولان ناجل ومنش تر ٹی پند خلیسه خراسان آمون کیرہ توبولان اٹاونا

ارا مارجاڑ ودی مریره-اراتون او خاہوت شستی بریسه گوریچ ،پراوبرفاتا گواچی مریسه لنگڑی آن اُست دیر کیره- ولدا داکوڑی آن کاره -اود ربخت تینا خاہوت آن تیل تمک-اوناارے کریم بخش ایلواراٹیبراومار، دشت انا یخ پر او برف آتے ٹی الیک کائک- او دربخت اے او مش جبل او جل تیٹی پٹک خنک ولدا ہڑتوما پوسکن ودی مروکا کودک آتے ہرفک ہرافک یخ آن دادنیا غان اے دنیا غاسرمسوئ ر،اوفتے ارفک ایلوچئاتا پاره غانن ناتہارمئی ٹی پند خلیسه بریک داڑصۂ مہب تون اوفتے جہه او جاگه کیره-

اوفتا نیز گاری نا حالیت دامریک که اوفتے تون اوفتا کفن نا زرہم مفک داوتا کل میراث پد سلوکا ارا ٹیبر آماک، اسه اُچ اس، اسه ہیٹ اس گڑاس ہرینگو کورلی اولیپ مریرہ ہراکہ نااُمیتی ، ہے وسی ناآخری حداے ولے ولدا ہم اوفک پگه نا ہروکا دے آن نااُمیت افس ہراوڑ کے داڈیہ اناباتیک بلووخت اسے آن ڈکھوئیل، دڑد ہے وسی ناگواچی اوداافسانه ٹی دُربخت ہم اموویل آتا گواچی اور ولے دُربخت ناسگ سینه اونا خیال نا بُڑزی تینامنٹ تینٹ لے گل بنگلزئی نوشته کیک که،

دُربِخت نااست مستان بسو مسسان بسو سس اودونو درُّ داولان خنلهٔ س اونا جند انا چندی ایرُ ایلمک دارُّ ان یات بے وسی اث کسکویهٔ ر-اورُ کن دا پوسکنو میت الویهٔ ر-تینا بندان بش مس بشینگ آن نُت کشا او فتے بیغا بشینگ آن نُت کشا او فتے بیغا (Bangulzai, 2013, p. 65)

گل ناآزمانکاتاخوانو کااوفتاهموماحول ٹی گم مریک اوهمو کردار تون اوار تمک ـ تینا جندے گیرام کیک پوسکناآزمانک نابھلاخوبی مہندادے۔

نادرقمبراني نوشته كريني،

گل صاحب نابیان ناڈول ماحول نامنظر کشی داخه پُراثرے که

بنادغ سموغمتے ٹی غرق
مریک ہلکہ اُست داخہ پُر سریک
کہ بنادغ اے سوغنگ ہلیک
داردٹ گل صاحب باز کا سیابو
افسانه نگاراسے - گل صاحب
دهنکہ اولسی زندان پو ،سرینادے
ہموڈ ول اولسی آزبانے ہم چائک
ہموڈ ول 11–12)
(Kambrani, 2013, pp.

داڑے داہیت پیداوار مریک ہراوخت آکہ اسہ تیوی راج اس راجی وئیل نا گواچی مرے اوہ وٹدے دھونو زنداس تدیفے، گڑا دوننگا واقعہ غاک اوفتا اُست اوجان اے سخت کیرہ اواوفتا اُمیت او خیالاتا بُڑزی چلتن نابالاد ناوڑا فردوم ہلیسہ برازامریسہ کا ہک۔

نیمروچ تون ارخ کننگان گداوک
تینا بهٔ چاہے ہمپیر منزل ناک ندارائی
سد رائے پوسکنوزندسے نا
اوسیت اٹ کداوٹی لنگڑیک ، بے
وسیک ، نااوسیتیک
مفس اوفک اسدروشن اودے ٹی
مونی ہنارہ ، (Bangulzai)

دائج آسفرناسختی سوری اولیاد آتا کذیت، نیز گاری آن پد ہم اوفتا امیت زنده او برجااس که او ولدا مون سستی تینامزل نارنداٹ گام خلیسه مون سستی روان مریره داگل بنگلزئی نافکر او قلم ناگشاد مے که او تینا راج نا باتی تا ہراوڑوئیل آتے تون سستی ہتیک ولداہم اوفتا مون سستی گام خلنگ نا جوزه امے برجا تخک د

ماه گنج(افسانه)ٹی خلقی آنیاڑی ناوئیل آک

"درداتاگواچی"پنی آکتاب ناافسانه"ماه گنج "ٹی او پوسکن سنی اٹ برام تروک او اسه مسٹر اس ہراناپن ماه گنج ام_اونازنداناسختی سوری اووئیل آتادرشانی باز

یکه او انداز اسے ٹی کیک۔ ہراتینا ارے نازلم، لَٹ کٹائی ناگوا چی اے۔ ولے اوتیناباغان ہیت اے لئہ ل کشیپک، که کنتوانت زلم ہے دادی نارواداریک مریرہ۔ اونا ارے اودے چُنکا چُنکا ہیت آتا لٹ ایتک اودے طلاق او اُراغان کشنگ نادھڑ کو ایتک۔ ولدا ہم پائک کنے خل، بٹ کنتون انت زلم اس کیسه کرک۔ ولے کنے طلاق نااُراغان کشنگ نالم لیا پہدانتئے داکنکے کناباوہ ایلم تے کے اسه شغان پیغور اسمریک۔

داافسانه ٹی ننا خلقی اونیاڑی اسے نا سگ اوسینه، صبر، نفسیات نا گچین اووڑ اسے ٹی درشانی کننگانے۔ گل بنگلزئی نا کردار آک ناأمیت افس۔ماه گنج نا مالُم ماه گنج ناحالیت اے خنک اوتینا مارے پنت او نصیحت کیک مار اونا نصیحت اے ہلیک ولدا اوفتا زندجوانی وآسراتی ناک نڈا کا ہک۔

ماه گنج، اُرغ ناخُلیس آن زو بشینک اے مُج کرے لاَغ آتے کندوری ٹی تخاتافواے شیف کننگ آاسکه که داکتغ آتیان شیف تما ارا کپ مس۔ انداٹی اُراخواجه خڑکا سرمس۔ اوتافواے پننگ آخنا۔ داناغسه تودم درینگ آن زیات اس ولے پنچ پاولی ناتافواے دھن پننگ آخناتوغسه آن خنک تے کور سهٔ رشیپانک دوٹی ته اس بہانه اس خدادوٹی تسوسس۔ غریب ماه گنج اے خلک خلک خرن کرے۔ (Bangulzai, 2013, p. 106)

ننا راج اسه کبائلی او پهوالی اوراج اسے داسکان اے نیاڑی اے لئے تننگ ،نفسیاتی سزا تننگ چو او میار یاعیب اس گوندنگیک ۔

داسکانے پارہ نیاڑی نا ارمے اونا سوناوارس امے اوایلم یاخزم خواجہ غاک اوناہڈنا وارس او یعنی کہ اگہ نیاڑی اخس در لٹ تننگے اونا وارس اونا ارغ امے۔ اگہ اونا ہڈاس پنے تواوناوارس اونا خزم اوخواجہ غاکو۔ گڑا اونا ارغ آن ہریفنگک کہ انتئے داخہ درلٹ تسوئس تے کہ اوناہڈ آک پنانو۔

ماه گنج،افسانه ٹی ماه گنج نامالم لال جان اے تیناماراے پنت او نصیحت کریسه ماه گنج اے دازلم آن آجو کیک

كٹاResult

گل بنگلزئی ناافسانه غاتا کتاب"دردآتا گواچی" نا افسانه غاتا جاچام ملنگ آن پدنن داسر پند سرینه که، گل بنگلزئی ناخنتان مچو راجی وئیل اس ،اوخاص ورائ خلقی اووئیل اس اودیم افک۔

اوخلق یاخلقنا ہروئیل اے تینا اسہ جتااو اسلوب وانداز بیان اٹ پیداوار کریسہ کرینے۔

نه بیره او تیان افسانه غاتے ٹی خلقی وئیل آتے تون مُستی ہیں میں کو بلکن او وئیل آتا ایسری کن کسر شونی ہم کرینے۔

گل بنگلزئی ناافسانه غاتے ٹی اونا گنشاد دادے که اوراج ناوئیل آتاباز خوڑتی اللہ جاچاہے ہلیسه اگدراج اے باز نیز گار، لاچار، ہے وسی وئیل او دڑد آتا گواچی نشان ایتک توایلو کنڈ ااود آگ گ تہار آنن تے آن پدروشن اودے اسے نا، اومیت ہم تخک۔

References

Bangulzai, G. (1984). *Darhd ata Guachi*. kalat publisher Jinnah road Quetta.

Bangulzai, G. (2013). Darhd ata Guachi
(Brahui afsane) (2nd ed.). Salman
Adabi Society Quetta.

Fayyaz, A. (2015). Gechen a afsana. Brahui Adabi society Quetta.

Jamaldeni, A. J. (2013). kana Khiyal. In

Darhd ata Guachi (Brahui Afsane)

(2nd ed., pp. 7–9). Salman Adabi
Society Quetta.

Kambrani, N. (2013). Adenk. In *Darhd ata Guachi (Brahui Afsane)* (2nd ed.,

pp. 10–12). Salman Adabi society

Ouetta.

ولدا اوفتا زند خوشحالی آسراتی اٹ گدارک،گل بنگلزئینوشته کرینر که۔

ماه گنج نامالم لال جان توار کرے آئی ماه گنج به دالرغ آتے ہرف مارته نو کر خان کرار اسیا ہرفے تینے حویلی نانیامٹی درخت ناکیرغ غان تڑ اسے نا زیا ایر کش کرے خاچا۔ پروکا مون خڑینکی آخن تیتون ماه گنج بس کندوری اے ہرفے کُلک آتے درے ۔ لال جان ناخنک ماه گنج نامون ٹی خلوک اسره داغریب نااست دلچُناڑکن ہشنگا۔ جٹ اسے آن گڈ لال جان ہراکه ملخڑ درخت ناکیرغان دیوال نااسه کنڈان تولوک خڑینک خلنگٹی اے۔ لال جان نا اُست پُر مس مارے تینا باز وار ملخڑ کن شیف بڑز کریمهٔ سی (Bangulzai, 2013, p. 107)

براہوئی ٹی پارہ ارارزان مریر اواسٹ ایلو راتون لگیرہ اوے ذائیفہ ناوخت وخت اس ناٹہیندی یلچُنکوبلوجیڑہ مریرہ۔باز آوختانرینہ غاک تینانرینہی ناگمراٹ نیاڑی تے تون باززلم اوبے دادی ہم کیرہ۔ہراارایاخاہوت اٹلال جان وڑاو کماش مرے تو تینا مارتے پنت اونصیحت کریسه نیاڑی تے تون زلم وبیدادی آن توریرہ انتئے که پیرانگاک تینا عمر نا تجربہ ومشاہدہ ناحساب اٹ دوننگا وئیل آتا چیر گنی لے جوان سرپندمریرہ۔

کناافسانه غاک پهوالی آخلکت ناهمپ وبٹ، لاب ولائی، میل او خورده، گدان تابش کننگ او تور یفنگ ، زارنگا گوریچاتیٹی نت شپاد بولان ناجل تیٹی مزل خلنگ، باسک پاش، نت شپاد، سیرو خلوکا چناونیاڑی تاسویل تون کچهی ناک نثر ا هننگ او هتم تون پدا بولان اوموله نا سخت انگا کسرٹ شال آ (کوئٹه)، مستنگ او کرخ اوز هری، خضدار آبننگ ناباره اٹ اریر۔

اگه ای شال (کوئٹه) ناآسراتا شهرٹی تولنگ نا وجه آن تینا خوار آخلکت اے اُستان دیو تو دابلو نا انصافی اس مرواے۔بروکا دورباری ناتاریخ نوشته کروکا ورنا کنے سپچ وڑے ماف کپرواے۔(Bangulzai, 2013, p. 14)